

Karol Bielas
radny Rady Miejskiej
w Czechowicach-Dziedzicach

Czechowice-Dziedzice, 2017.11.20.

Pan
Marian Błachut
Burmistrz Czechowic-Dziedzic

Interpelacja radnego

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie zakazu propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli i obiektów użyteczności publicznej zwracam się z interpelacją w sprawie planowanych przez Burmistrza działań dotyczących tzw. pomnika wdzięczności Armii Radzieckiej przy ul. Słowackiego w Czechowicach-Dziedzicach. Cel i terminy realizacji ww. ustawy zostały określone jednoznacznie i w sposób nie budzący żadnych wątpliwości. W związku z tym, zwracam się o niezwłoczne określenie terminu usunięcia tego pomnika z przestrzeni publicznej naszego miasta.

Przypomnę, że pomnik ten został postawiony przez ówczesne władze komunistyczne w 1953 r., w zniewolonej, a nie wyzwolonej przez Sowieców Polsce.

Panie Burmistrzu, proszę o przystąpienie do podjęcia działań zgodnych z ustawą, by nasze miasto było wolne od pomnika gloryfikującego podległość Moskwie, ponieważ pomnik został wybudowany z okazji 35-lecia utworzenia Armii Radzieckiej, a nie braterstwa broni, jak często się o nim mówi. Celem Armii Radzieckiej nie było wyzwolenie narodu polskiego, lecz realizacja imperialnej polityki Stalina – największego zbrodniarza XX wieku.

Należy wskazać, że opinia IPN jednoznacznie potwierdza konieczność usunięcia pomnika wdzięczności Armii Radzieckiej z terenu naszej gminy.

Kończąc przypomnę, że umowa między rządem RP a rządem Federacji Rosyjskiej z 22 lutego 1994 r. dotyczy miejsc pochówku, a nie miejsc o charakterze symbolicznym, określających poddaństwo Moskwie.

W związku z tym, jeszcze raz zwracam się do Pana Burmistrza o podjęcie działań w sprawie usunięcia pomnika wdzięczności Armii Radzieckiej, by na 100-lecie niepodległości nie było tego pomnika.

Załączniki:

- ustawa z dnia 22 czerwca 2017 r.
- pismo II wicewojewody śląskiego nr SOIV.5233.22.2016 z dnia 10 maja 2016 r.

K. Bielas

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 20 lipca 2017 r.

Poz. 1389

USTAWA

z dnia 22 czerwca 2017 r.

o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Art. 1. W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule ustawy wyrazy „budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej” zastępuje się wyrazami „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki”;
- 2) przed art. 1 dodaje się nazwę rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 1

Zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej”;

- 3) w art. 1:
 - a) w ust. 1 po wyrazie „Nazwy” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy,”;
 - b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Za jednostki organizacyjne uważa się w szczególności szkoły i ich zespoły, przedszkola, szpitale, placówki opiekuńczo-wychowawcze, instytucje kultury oraz instytucje społeczne.”;
- 4) w art. 2:
 - a) w ust. 1 po wyrazach „nadającej nazwę” dodaje się wyrazy „jednostce organizacyjnej, jednostce pomocniczej gminy,”;
 - b) uchyla się ust. 2,
 - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Opinia, o której mowa w ust. 1, jest przedstawiana w terminie miesiąca, a w sprawie szczególnie skomplikowanej – nie później niż w terminie 2 miesięcy, od dnia doręczenia żądania wojewody. Oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na stwierdzenie nieważności aktu.”;
- 5) w art. 3 uchyla się ust. 2;
- 6) w art. 4 po wyrazie „nazw” dodaje się wyrazy „jednostek organizacyjnych,”;
- 7) po art. 5 dodaje się rozdział 2 w brzmieniu:

„Rozdział 2

Zakaz propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez pomniki

Art. 5a. 1. Pomniki nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Przepis art. 1 ust. 2 stosuje się.

2. Przez pomniki rozumie się również kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pomników:

- 1) niewystawionych na widok publiczny;
- 2) znajdujących się na terenie cmentarzy albo innych miejsc spoczynku;
- 3) wystawionych na widok publiczny w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej, naukowej lub o podobnym charakterze, w celu innym niż propagowanie ustroju totalitarnego;
- 4) wpisanych – samodzielnie albo jako część większej całości – do rejestru zabytków.

Art. 5b. 1. Wojewoda, w drodze decyzji, nakazuje właścicielowi albo użytkownikowi wieczystemu nieruchomości, na której znajduje się pomnik, który nie spełnia warunków określonych w art. 5a ust. 1, usunięcie tego pomnika.

2. Wydanie decyzji o usunięciu pomnika wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej, że pomnik nie spełnia warunków określonych w art. 5a ust. 1. Przepis art. 2 ust. 3 zdanie pierwsze stosuje się odpowiednio.

3. Organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257) w stosunku do wojewody w sprawach o usunięcie pomnika jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

4. Koszty usunięcia pomnika ponosi właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajduje się pomnik.

Art. 5c. Do stwierdzenia przez wojewodę nieważności uchwały o wzniesieniu pomnika, który nie spełnia warunków określonych w art. 5a ust. 1, przepisy art. 2 stosuje się odpowiednio.”;

- 8) przed art. 6 dodaje się nazwę rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 3

Przepisy dostosowujące i przepis końcowy”;

- 9) w art. 6 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

4. Przepisy art. 3 ust. 4 oraz art. 5 stosuje się odpowiednio.”.

Art. 2. Obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego albo związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepisy art. 1 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 2–4 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 3. 1. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 5a ust. 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się.

2. W przypadku wykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, koszty usunięcia pomnika zwraca Skarb Państwa ze środków budżetu państwa, których dysponentem jest wojewoda, jeżeli właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której znajdował się pomnik, nie uczestniczył w procedurze wzniesienia tego pomnika.

3. W przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 5b ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: A. Duda

II WICEWOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 10 maja 2016 r.

SOIV.5233.22.2016

Prezydenci/ Burmistrzowie/Wójtowie
miast/gmin województwa śląskiego
wszyscy

Szanowni Państwo!

Uprzejmie informuję o niektórych istotnych kwestiach mających znaczenie dla spraw związanych z miejscami pamięci.

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Oświadczeniu z 13 października 2015 r. o stanie i statusie rosyjskich miejsc pamięci w Polsce stwierdza, że zapisy *Umowy między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o grobach i miejscach pamięci ofiar wojen i represji z dnia 22 lutego 1994 r.*, mają zastosowanie jedynie do miejsc pochówku, a nie do obiektów o charakterze symbolicznym, które pozostają w przestrzeni publicznej poza właściwymi miejscami spoczynku. Nad grobami wojennymi, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 1933 r., NR 39, poz. 311 z późn. zm.) Państwo Polskie sprawuje opiekę i otacza je należnym szacunkiem bez względu na narodowość i wyznanie osób w nich pochowanych, czy formacji do których osoby te należały (skan oświadczenia w załączeniu).

Pragnę zaznaczyć, że upamiętnienia Armii Czerwonej stanowią materialną pozostałość po propagandowej działalności władz Polski Ludowej, dążącej do narzucenia społeczeństwu fałszywego poczucia wdzięczności dla Armii Czerwonej za „wyzwolenie” spod okupacji niemieckiej. Jej celem nie było bynajmniej wyzwolenie Polski lecz realizacja imperialnej polityki Stalina, która zakładała uczynienie Polski obszarem swoich wpływów. Nie można również zapominać, że Związek Sowiecki uczestniczył w agresji militarnej na Polskę razem z Niemcami i przez dwa następne lata był najbliższym sojusznikiem III Rzeszy, tym samym ponosząc odpowiedzialność za rozpętanie II wojny światowej, a także za martyrologię setek tysięcy obywateli polskich zarówno w czasie II wojny światowej jak i po jej zakończeniu.

Z kolei Instytut Pamięci Narodowej przedstawia zdecydowane stanowisko co do charakteru różnych organizacji czy instytucji komunistycznych. Niezaprzeczalnym faktem jest, że przykładowo, Polska Partia Robotnicza była organizacją, o której powstaniu

zdecydowała Moskwa, a jej oficjalna działalność była ścisłym odzwierciedleniem polityki ZSRR wobec Polski. Tym samym celem działalności PPR nie była odbudowa Państwa Polskiego w granicach sprzed 1939 r. ani tym bardziej respektowanie przedwojennego porządku konstytucyjnego, którego gwarantem był Rząd RP na uchodźstwie. Wręcz przeciwnie, podejmowała ona działania wymierzone w legalne struktury polskiego Państwa Podziemnego. Natomiast Gwardia Ludowa PPR utworzona w 1942 roku jako zbrojne ramię komunistycznej konspiracji PPR, ściśle podporządkowanej ośrodkom dowódczym w ZSRS. W 1944 roku GL faktycznie została przemianowana na Armię Ludową – była jej trzonem i podstawową częścią składową. Mimo propagandowych hasel, ukierunkowanych na wykreowanie AL jako siły zbrojnej polskiego podziemia, do końca pozostała formacją realizującą priorytety sowieckiej racji stanu i narzędziem polityki Stalina wobec Polski. Ponadto zarówno AL jak i GL współpracowały z niemieckim gestapo. W odróżnieniu od organizacji polskiego podziemia niepodległościowego (zarówno lewicowych, jak i prawicowych, związanych z ruchem socjalistycznym, ludowym i narodowym) GL PPR była formacją reprezentującą sowiecką rację stanu. Stała na gruncie przynależności ziem zajętych przez ZSRR po 17 września 1939 roku (łącznie z Białostoczną) do państwa sowieckiego, a jej stosunek do niepodległości Polski oraz legalnych organów państwa polskiego – Prezydenta, Rządu RP oraz Polskiego Państwa Podziemnego – zawsze był odzwierciedleniem polityki Stalina wobec Polski. Zatem obiekty upamiętniające różnego rodzaju formacje komunistyczne oraz ich członków, nie mogą mieć statusu miejsc pamięci i podlegać ochronie formalno-prawnej.

Równocześnie informuję, że zgodnie z art. 18 ust.2 pkt 3 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do wyłącznej decyzji władz samorządowych należy podjęcie decyzji dotyczącej wzniesienia pomnika, jak również jego rozbiórki (postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z 10 marca 2015 r. Sygn. Akt II OSK 3368/14).

Przedstawiając powyższe uprzejmie proszę o uwzględnienie przekazanych informacji w działalności władz gminy.

Dodatkowych informacji i wyjaśnień udzielają pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców, nr tel. 32 20-77-349 i 32 20-77-351.

Z poważaniem

II WICEWOJEWODA ŚLĄSKI

Mariusz Iryna